

On.

Gratuit

4748

Biblioteca Universității

2 ex. of.

Cluj

Ardeal

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180—
Pe un jumătate an.....Lei 100—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-00

Intre propagandă și provocare.

Propaganda pentru alegerile județene și comunale a început. Liberalii, care în opinia lor s'au retras din parlament și agită de astădată pentru a pune stăpînire cel puțin pe comunele și județele țării. Ceea ce de fapt ar însemna foarte mult. Căci de noua consultare a corpului electoral, a nației, depinde nu numai configurația gospodăriească de mâine a țării ci și justificarea de drept a eslor cari în aceste momente intră pe calitatea — cu grele sarcini — de guvernanți.

Tocmai din acest motiv lupta electorală se gîndește deja de pe acum foarte îndărjită. Se răscolesc patimi mari și urbe, se aruncă în adversar cu noroial tuturor minciunilor, se pipă, se aleargă, se injură...

Nu mai cât o demnitate elementară și un bun simț pe care-l cerem oricărui cetățean care se respectă, împune oricărei acțiuni — mai ales de soiul acesta — o graniță. Un hotar care să însemne în același timp și o dovadă morală și de răspundere, care să ne ferească de a aluneca pe panta zigzagată a anarhiei și a hănușului plac.

Corifeii liberali — cari au început propaganda în vederea alegerilor județene, sunt certați însă cu aceste elemente exigente etice și mai ales NAȚIONALE.

În desmățul electoral pe care-l seamănă în largul țării, corifeii vintiliști nu se sfiesc de utilizarea nici unui mijloc de propagandă, fie cât de criminal și scandaloasabil.

Dovada cea mai eclatantă, o face de astădată fostul ministru al cărmăniei culturale" dr. Anghelescu (cel care s'a tăiat berigata lui Ionel Brătianu). Într-o crâncenă cuvîntare ținută la Galați dl doctor — nu în jură ci în beregare — și-a mărturisit „nădejdea" că în turburarea alegerilor județene se vor înregistra cel puțin 20 de morți „cu ajutorul cărora să agite și să răstoarne guvernul".

Iată dar cum frunțașii liberali se demască singuri. Fără a li-se fura mărturiile prin vre-un interogatoriu sever al vre-unui judecător de instrucție oarecare, liberalii pierzându-și capul — se descoperă singuri.

Lesirea nenorocoasă a doctorului Anghelescu, trebuie să fie pentru oricine foarte semnificativă. Ea desvăluie sistemul rușinos de luptă a partidului liberal, care pentru servirea intereselor proprii, nu se dă în lături, dela nici o conjurație, dela nici o nelegiuire, dela nici o crimă.

Trecutul pătat cu sânge al partidului liberal stă deschis tuturor. Il poate cerceta oricine, pentru a se convinge cum s'au putut menține liberalii 70 de ani — la primatul conducerii țării.

Și mai e ceva — tot așa de important pentru noi.

Ca să fim mai obiectivi cităm chiar

din ziarul „Cuvântul" a cărui imparțialitate nu poate fi bănuțată.

„Fapt e că violențele și „morții" constituiesc în noua tactică liberală un sistem. Prin urmare nu din întâmplare și nu prin provocarea voinicilor s'au întîmplat tulburările și ciocnirile violente din Ardeal, la întrunirile liberale!

ci prin voința CRIMINALĂ a conducătorilor liberali".

Chestiunea așa dar e mai mult decât gravă. Propaganda liberală nu mai e propagandă. Ci pur și simplu o oarbă provocare criminală.

BAZIL GRUIA.

Morală patriotică pentru ziarul „Ellenzék" din Cluj.

Toată opinia publică românească și îndeosebi cea din Ardeal este adînc revoltată de agitațiile antiromânești ale întregii prese ungurești dela noi.

Erau timpuri când gândurile ungarilor din Ardeal erau dosite după un dicționar echivoc „sui generis", erau vremuri când ei nu erau încă desbrăcați de haina bunului simț cetățenesc, nu erau desbrăcați de îmbrăcăminte necesară a loialității și a respectului față de Statul, care-i ospătează.

Dar dintr-o regretabilă confuzie a libertăților garantate de nobleta poporului român ei au început a încolți elementul majoritar, jicindu-l chiar în cele mai scumpe sentimente ale sale, neținînd cont de nimic, nici chiar de sentimentul adînc dinastic, al lui.

În această privință ziarul „Ellenzék" s'a transformat într'un adevărat stegar al acestor ostași ai acțiunilor neloiale, antiromânești, antidinastice ș. a.

Chemarea" ca organizație eminentamente națională, adînc jignită în sentimentele ei patriotice a ținut să infiereze, în vorbă, întăiu, prin glasul unei delegații trimisă la ziarul „Ellenzék", și apoi în scris prin coloanele ziarului „Patria", atitudinea extrem de provocatoare a ziarului „Ellenzék".

Noi avem păreri bine formate asupra atitudinii „cavaleresti", a ziarului „Ellenzék", cu toate acestea nu putem trece tăcuți pe lângă denaturarea gravă a celor spuse delegației deoparte și a celor scrise de altă parte.

Este o inexactitate că Direcțiunea ziarului ar fi spus delegației că ofensa debitată la adresa unei dinastii NU se poate referi la Dinastia noastră, adevărul e că redacția, și în primul rînd dl Dr. Somodi, redactorul responsabil, al ziarului „Ellenzék" a recunoscut că dl Volnay Jenő a comis o infracțiune de „lèse-majesté" prin articolul incriminat. Întreaga redacție, în frunte cu directorul Dr. Grois s'au asociat la spusele dlui Dr. Somodi. Aceasta în vorbă, în scris însă nu tot așa.

Ne miră mult anarhia din ziarul „Ellenzék" în coloanele căruia publicțiile apar ca din senin, apar articole nescrise de nimeni, necitite și necontrolate ... în prealabil de nimeni, ne miră mai mult însă faptul că dintr'o misterioasă întîmplare aceste articole necontrolate vorbesc de niște fapte bagatele... ..ca de ex. retragerea românilor din Ardeal și Basarabia,... .. apoi despre „topirea" tratatului dela Versailles, nedreptățile și minciunile strigătoare la cer ale conferințelor de pace și alte asemenea mici nevinovății... publicate... întîmplător (!?)

Nu e pentru prima dată, când se fac aluzii ofensatoare la adresa poporului român, că această ofensă zilele trecute ne-a fost adusă prin frații noștri de peste graniță: nu e o nouitate!

Cît despre felul cum presa minoritară redă congresele internaționale avem păreri bineformate, vom fi veseli, când ne vor da prilej a ne schimba aprecierea.

Amintim aici ca în paranteză că acuzele aduse de noi ziarului „Ellenzék" sunt spicuite doar numai din ultimele două numere ale sale și că atunci când vrem să-l fixăm precis în atitudini am avea nevoie de întreaga lui ființă. Să fie însă asigurată „Ellenzék" că în sufletele tinerilor români fierbe adînc archiva ... buclucașă a „Ellenzék"-ului.

Întrebăm în fața acestei atitudini extrem de periculoasă la care se pretează „Ellenzék" că Parchetul Tribunalului Cluj, nu are nimic de zis și făcut?

Cerem ca acțiunea publică să înceapă numai decât ca infractorii să-și primească fără întîrziere sancțiunile prevăzute de legile în vigoare și cerute cu insistență de întreaga opinie publică românească.

Dar vom mai reveni.

A apărut:
„Calendarul Voinicului".

Titulescu.

De Alexandru Horga.

Desigur, că nu dispun de cea subtilitate necesară în materia scrisului, care să-mi permită, ca în câteva modeste rînduri de gazetă să reliefez uriașa personalitate a giganticului Titulescu. Prin urmare nici nu risec această încercare, deși o găsesc de oportună.

Și această oportunitate o văd justificată, ba chiar reclamată de revolta toarea indiferență, cu care suntem obicinuiți a ne trata, nu numai oamenii mari, ci chiar și pe acei fii ai neamului, cari ni i-a dat providența cu vădita menire, ca prin perspicacitatea geniului lor, să facă lumea să știe și știind să ia act de existența noastră ca popor, dotat cu însușiri și calități cari ne dau și posibilitatea dar și imboldul de a contribui eficient întru nivelarea și perfecționarea culturii și civilizațiunii universale.

În adevăr, nu odată trebuie să-și simți sufletul sfâșiat, rațiunea ultragiată văzînd cu căta ușurință, cu ce aere de omniștiință vin caraghiozările semidoctilor de critică și persiflează pe un Iorga și Titulescu, aceste emanațiuni excepționale ale spiritului românesc.

Dar de sigur, că cu toată critica și persiflarea noastră ambii Goliadi ai spiritului rasei noastre își au deja locul lor consacrat și bine definiți în panteonul oamenilor mari și aleși.

Iată dar, că prin aceste nepretențioase rînduri, nu intenționez a mări aureola, ce înconjoară pe dl Titulescu, ci voesc numai ca răpindu-l pentru un moment din fastul admirației, din potopul elogiilor aduse de opinia publică mondială, să-l transpun între noi, pentru a avea exemplu viu, plastic, plausibil de felul cum se lucrează pentru țară atunci, când întreaga gândire și voință, toate facultățile, complexul energiilor sunt dirijate de o singură noțiune: iubirea de țară.

Iată ce înseamnă pentru mine numele Titulescu. Noțiunea abstractă a iubirii de țară, materializată în concret. Numai scînteia divină a iubirii de țară poate face, ca individul pătruns de căldura ei animatoare, să se imaterializeze în sensul, că pentru a putea servi ideea, trebuie neapărat să facă nu odată abstracție dela existența persoanei fizice.

Și oare cine poate tăgădui, că dl Titulescu pentru a-și putea servi țara nu odată a făcut abstracție dela soana sa fizică. Nu trebuie să ne amintim decât cazul de acum doi ani, când deși bolnav serios și pe timpul iernii a luat drumul dela Londra la Geneva pentru a servi țara. Oare nu este și aceasta abstracție dela persoana sa fizică, când ia parte ca delegat al țării, fiind el subalternul diferiților șefi, după cum se schimbă

(Continuare pe pag. II)

Titulescu.

(Urmare din pag. 1.)

guvernele în țară atunci, când numai și numai el ar fi chemat să fie șef.

Și toată prodigioasa sa activitate, întreaga risipă de forțe și energii, le închină cu patimă și ardore pe altarul iubirii de țară, pe care ca s'o poată servi, face abstracție dela persoana sa fizică.

Iată domnilor și fraților, cari nici dormi nu puteți de grija mare, ce o purtați țării, cum se muncește în ogorul înțelenit al binelui obștesc. Iată exemplul de urmat.

Și intenționat am evocat acest exemplu, astăzi, când spre fericirea noastră a tuturor avem la cârmă un guvern, care pătruns fiind de dragostea de țară, cu o râvnă nebănuită, cu un zel nevăzut până aci să străduiește să îndrepte păcatele altora și să îndrume țara în ogașul propășirii spre bine și fericire.

Natural, că pentruca buna intenție a guvernului să se traducă în fapt, trebuie să-i dăm tot concursul nostru, punându-i la dispoziție serviciile noastre și nici decum nu-i admisibil să-i îngreunăm misiunea prin excitarea ambițiilor personale.

Am venit la guvern cu un program, menit să împământenească un nou regim, care să-și aducă roadele pentru viitor trebuie consolidat de către noi. Ori această consolidare nu este posibilă decât lucrând cu toții în perfectă armonie, care de multe ori ne cere sacrificiul persoanei noastre în interesul atingerii punctului final. Și datorii suntem a face abstracție dela persoana noastră fizică, atunci când interesele generale o pretind.

Acesta este cel mai mic sacrificiu ce-l putem aduce binelui obștesc, atunci când ne place a spune, că-l servim.

ALEXANDRU HORGA.

Primăria Municipiului Cluj

No. 18219-1929

Publicații

Delegațiunea permanentă a municipiului Cluj, publică licitație cu oferte scrise și sigilate, pentru furnizarea materialului necesar la confecționarea îmbrăcămintei de iarnă a oamenilor de serviciu ai Primăriei și pentru confecționarea îmbrăcămintei, susmenționată și anume:

a) pentru confecționarea de 65 (șasezeci și cinci) costume de iarnă, (veste, veston și pantaloni) cu furniturile de lipsă, — necesitând 1-5 (unasutânouăzeci și cinci) metri stofă;

b) pentru confecționarea de 52 mantale de iarnă, cu furniturile de lipsă, — necesitând 145 m. 60 cm. de stofă. (2 m. 80 cm. per buc.);

c) pentru confecționarea de 58 perechi ghețe din toval (se va prezenta model gata);

d) pentru confecționarea de 7 perechi cizme din toval, pentru vizitii (se va prezenta model gata) și;

e) pentru confecționarea de 65 buc. chipiuri.

Licitație se va ține în ziua de 5 Februarie 1930 oarele 11. a. m. în sala de ședințe a Primăriei, înaintea Delegațiunei permanente a municipiului, în conf. cu dispozițiunile art. 88 — 100 din Legea asupra Contabilității publice. (Mon. Of. No. 170 din 3 Aug. 1929);

Ofertele scrise și sigilate împreună cu garanțiile de 5 la sută din valoarea lucrărilor vor fi prezentate în ședința publică a Delegațiunei permanente din ziua susmenționată.

Termenul de executare a lucrărilor și a recepționării definitive se stabilește în 30 zile, dela primirea bonurilor de comandă.

Caietul de sarcini și condițiile de licitație se pot vedea în camera 18 a Primăriei.

Cluj la 16 Ianuarie 1930.

Primăria Municipiului Cluj.

Primul Director ministerial al Ardealului

Vineri la amiază a sosit la Cluj dl dr. AUREL DOBRESCU primul Director Ministerial pentru Ardeal, spre a începe organizarea Directoratului.

Marea înfăptuire națională — organizarea serviciilor directoriale în Ardeal — ca una din problemele noastre cele mai urgente, desigur că în persoana primului numit și-a găsit cel mai bun titular.

Soartea Ardealului de azi încolo, o-va gira în mare parte dl dr. Dobrescu.

Încrăzători în puterea de organizare recunoscută a primului titular al acestei înalte organizații de stat, suntem siguri, că odată ce ea a fost încredințată din partea guvernului și a dlui primministru IULIU MANIU, dlui dr. Dobrescu, va duce la mândra încheiere și strălucită afirmare a ei.

O deosebită bucurie ne-a umplut sufletele când l-am auzit pe dl ministru Dobrescu declarând că perfect conștiu de misiunea grea ce i s'a încredințat nu va cunoaște nici o piedică, nu va cunoaște nici o jertfă, pentru a pune temelii sănătoase și trainice instituțiunei noi, eșite din planul de guvernământ al partidului național-țărănesc.

Salutăm cu bucurie pe acela, care va fi chizeșul prosperărei și deținătorul sorții acestui colț de țară și îi zicem din suflet: Bine ați venit!

CHEMAREA.

DI-Ministru Dr. A. DOBRESCU

Singurul român!

Dacă vreți să fiți bine și conștiincios servită

PROCURAȚI-VĂ BLĂNURILE NECESARE

la

**Blănăria
Vieneză**

Cluj, Piața Unirii No. 33

unde este un asortiment bogat de tot felul de mantouri de blană, după cel mai perfect croi și chic, din material de calitate și piei sosite dela Târgul de Mostre din Lipsca. Fiind cumpăratul de blană o chestie de încredere, adresați-vă cu toată încrederea proprietarului

Andrei Fărcaș

care este însuși blănar și singurul român pe piață, garantându-vă prețuri mai eftine ca orișunde cu 15—20 la sută dela egal la egal și face înlesniri de plată.

Atelierul propriu!

Fiindcă d-l Vintilă Brătianu, nu vede pentru partidul d-sale, altă bază posibilă decât postamentul de beton al pivnițelor bancare și al industriilor parazite. Departe de a fi un om cu o circulație de idei, intensă, d-sa este, dimpotrivă, omul ideilor puține, și fixe. Ceeace pierde astfel, în mlădiere și mișcare, d-l Brătianu câștigă în îndărătnicie. Pentru vremuri mărunte și monotone, poate nici nu trebuie mai mult. Vremurile nu sunt însă nici mărunte, nici monotone. Și statul nu-și mai poate îngădui perversitatea de a se mai lăsa condus de micul contabil și arhivar pe care până și partidul liberal îl tolerează, cu suferință, în fruntea lui.

(„Curentul“: I. Vineu).

Statistica.

O știință puțin cultivată la noi.

Într-o țară, care ca a noastră se află în plin curs de organizare, țară, care trebuie să-și cunoască precis elementele constitutive cu dezvoltarea lor în timp și spațiu și care trebuie să înfățișeze străinătății situația reală pentru a evita să se presupună una mai rea, acolo statistica este de o importanță primordială. Elocvența cifrelor stabilite pe baza procedeelelor moderne și mai ales utilitatea lor este pretutindeni recunoscută.

Nu există ramură de activitate omească, care să refuze analiza statistică.

Secolul nostru, penetrat de necesitatea raționalizării muncii fizice și intelectuale, adică de aplicarea principiului economic în toate manifestările umane, face un neîntreput apel la această știință, care ce e drept este auxiliară, dar care tocmai din acest motiv are un caracter general.

O aplicațiune practică, ajunsă celebră în România, a statisticii, este recensământul general al populației. Cunoaștem chestiunea și știm, că până acuma s'a eșuat totdeauna. Au trecut unsprezece ani dela Unire și nu știm decât cu aproximație câți suntem, în timp ce alte state au manifestat o grabă cu mult mai accentuată. În statisticele din străinătate la rubrica populației României figurează cifre, fie anterioare anului 1916, fie stabilite pe cale de simplă evaluare. Guvernul nostru și-a propus să procedeze prin urmare la un recensământ și să sperăm, că această operațiune, costisitoare și dificilă, va da rezultatul așteptat. Ceeace se impune, alături de pregătirea temei și a lucrărilor, este mai ales executarea, conformă cu spiritul metodei asupra căreia a căzut alegerea comisiei preparatorii. Realizarea acestui deziderat nu este imposibilă, dar de sigur dificilă, căci ca presupune un personal, dacă nu rutinat, măcar bine instruit.

Ca să vedem ce însemnătate are statistica, trebuie să amintesc, că pentru ocuparea oricărei loc în corpul funcționarilor Societății Națiunilor, se cer printre celelalte condiții și cunoștințe aprofundate de statistică. Geneva, care și-a impus rolul de coordonatoare a celor mai variate fenomene din lumea întreagă recurge fără întrerupere la serviciile acestei științe. Un mare statistician a afirmat, că „statistica este experiență condensată“ și cum acest sârm pentru internațional vrea să creieze omenirii un viitor mai bun, trebuie să consulte fatalmente tablourile ce i-le oferă aceasta“.

La noi s'a făcut puțin pentru cunoașterea statisticii. Universitată din Cluj n'are o catedră pentru ea. Ceeace este mai curios e faptul, că nici chiar românii, cari se specializează în străinătate nu se prea dedică statisticii. Astfel la Paris din cele patru institute de specializare, anexe ale facultății de Drept (Internațional, Criminologie, Urbanistică și Statistică) unul are, după cum vedem, ca obiect statistică. Ori, nici un român nu se află printre auditorii acestui institut. Interesul țării ar fi desigur ca numărul specialiștilor să fie cât de mare și aparatul nostru administrativ și științific ar putea suporta cu ușurință și mult folos câțiva cunoșcători în de-ale statisticii. În definitiv a fi statistician nu se poate confunda cu activitatea ce o depun câțiva amplotiași și care se rezumă la încheiere în diverse tabele de cifre și iarăși cifre. Munca aceasta mecanică este sau ar trebui să fie precedată de alta intelectuală, care garantează înaintea înainte de toate calitatea și seriozitatea operațiunilor.

Am semnalat o lipsă. Nu este nici cea mai importantă, nici cea mai urgentă. Am insistat totuși asupra ei pentru a servi ca o indicație aceluia, cari doresc să se specializeze în străinătate într-o ramură, care nu cunoaște la noi șomajul.

Aurel Păcurariu.

Scrisori din Belgia.

Minoritățile noastre.

Problema antagonismului dintre popoare, este o rezultantă a trasării liniei demarcaționale, care în vagul și neputinciosul ei aspect artificial, trebuie să joace rolul unei puternice bariere, luptându-se cu puterea de expansiune ca forță naturală a diferitelor naționalități, pe care în baza dreptului ginților și după criterii etnice, să le unească în state naționale cuprinzând numai elemente de aceeași rasă, cu aceleași tradiții și cu aceleași aspirațiuni.

Dar greutatea unirii tuturor elementelor omogene s'au resimțit întotdeauna și dovada cea mai bună despre aceasta, ne-o dă însăși compoziția organică a majorității statelor, cari cu toată tendința lor, n'au putut atinge idealul selecționării elementelor naționale, cari să formeze un stat pur național.

Aceste tendințe apărând din primul loc ca nizuinți utopice, nu rămân totuși fără efecte în desvoltarea și viața unui stat. De aici stăteau cosmopolite și impetrate cu tot felul de naționalități, de aici își au originea majoritățile și minoritățile dintr-un stat, de aici pleacă jalnica simfonie ce plânge durerile celor mici și neputincioși și tot de aici pornesc tentacolele diverselor probleme de stat dintre cari amintesc numai pe aceea a minorităților; probleme ce duc fatal la coalizarea statelor în foruri supreme, unde frunțile încrețite în capete albe ale celor mari bărbați de stat, se trudesc prin graiu și scris să rezolve sau să atenuze raporturile dintre naționalități în contra pornirii lor naturale.

Seriozitatea problemei minoritare, este astăzi înțeleasă de guvernării tuturor țarilor și această problemă formează un punct principal din programul aceluia, unde procentul minorităților este mare.

Istoria ne vorbește și sunt încă vii în mintea tuturor, gravele repercusiuni ce le-a avut o politică greșită a minorităților. Iar pentru a dovedi aceasta n'am decât să amintesc politica fostei monarhii Austro-Ungare a cărei prăbușire se datorește în bună parte, tocmai felului greșit cum a înțeles să rezolve problema minoritară.

Vorbind de situația din România, cred, că sunt în asentimentul tuturor când afirm, că ea a dat întotdeauna cea mai mare atenție problemei minoritare fixându-și o linie de conduită ce se caracterizează prin toleranță și exces de concilianță.

Nu mai vorbim de intervalul de timp trecut dela inaugurarea regimului de libertate și dreptate al dlui Iuliu Maniu, în care toate libertățile garantate de Constituție, au fost riguros respectate.

Cu toate acestea nu rar se aude și acuma, reflectându-se dintr-o parte sau alta glasul; care îmbrăcând haina minciunii și a exagerării, mărește tânguitor; uneori cerșind iar alții tipând pe ton imperativ după libertate; glas ce iese din gurile minorităților noastre, cari numai prin faptul, că trebuie să se supună verdictului ce s'a plămădit de veacuri și s'a rostit de istorie, își închină viața unui cult ocult, a cărui concretizare se manifestă în goana după libertăți pe cari nici în statul lor nu le-ar putea avea. Căci dacă am admis — lucru de care este convinsă toată lumea — că politica minoritară a României începând de la Unirea până astăzi, a fost o politică de pace și înfrățire având la bază ideea umanității, o politică îngăduitoare; uneori cu sacrificii pentru interesele naționale, atunci măhniti ne întrebăm: care să fie oare, izvorul tuturor nemulțumirilor?

Că printre minoritățile noastre, sunt și de acelea cari au avut altădată „tistia” o știm, că s'a produs o acțiune reversibilă în istoria câtorva națiuni așezându-le pe fiecare la

locul ce merita iar o știm, că avem și astfel de minorități cari protestează în contra aranjării firești a granițelor, ce s'a produs printr'o fatalitate istorică care se identifică cu aspirațiunile națiunilor cărora li-s'a făcut dreptate, este evident. La toate acestea însă putem răspunde scurt: n'am uitat durerile trecutului cari au fost multe și variate dar cari n'au influențat în conduita noastră de majorități, dar dacă îngăduinței se răspunde prin necunoștință și ingratitude, putem să întrebuițăm și alte procedee de cari să folosesc unele state unde cu toate, că problema minorităților nu e așa de accentuată ca la noi, totuși nu înțeleg să fie așa de conciliante, acesta poate fiind și un bun remediu.

AUREL VASIU.

Scrisori din Viena.

Triumful mediocrității.

Nu va fi vorba de acel „aurea mediocritas” al vechilor Romani, care propaga cumpătarea întru toate dar mai ales întru cele trupești, ci va fi vorba de mediocritatea zilelor noastre, mediocritate dospită până la cinism și tupeu și răspândită peste tot. Acest monstru, tot un fel de binecuvântare rămasă de pe urma războiului, se lăfăie în modul cel mai obraznic în lumea noastră năcăjită de astăzi, și îl găsești când ici când colo, braț la braț, cu frații-i de cruce: parvenitismul și înfigăreala de circumstanță.

În războiu s'au câștigat milioane și s'au deschis saloane la repezeală pentru mulți, pleavă a societății.

Lumea însă uită! Societatea asimilează repede orice, și astfel nu s'a oșpus nici invaziei acestor cavaleri „capete seci”, călare pe capital — singura proptă a lor. Azi treci cu vederea când te stropește cu noroi un automobil, al cărui posesor n'are nici măcar cea mai vagă idee, care e cauza care-i mână mașina înainte... și nu te mai supără nici chiar împotmolirea limbilor la expresii mai delicate, ca de ex.: cosmopolitism, clandestinism, sau altele.

Și totuși se mai găsec și de aceia, cari nu trec cu vederea această absorbție a intelectualității în superficialitate. Deunăzi îmi spunea un om de bună credință, în legătură cu politica: „Ce crezi mata unde am ajuns, dacă, burghezimea intelectuală s'ar trezi puțin din această lăncezire apatică. Să-și purifice fără cruțare internul de toți cei nechemați, dar mai ales de preținșii politicieni. Nu e oare înspăimântător că în România orice fleț are pretenția de a-și da cuvântul și chiar cuvântul hotărâtor în mersul țării?... Și să-l întrebi ce înțelege el sub politică; să-ți dea definiția?... Sireacă politică cine-ți sunt reprezentanții!”

Sunt puțini însă aceia cari gândesc astfel. Și sunt puțini, fiindcă nu au baza pardosită cu frâncăria atotminunată, care-ți deschide toate porțile, ba chiar la rigoare îți crează și așa numiți „sfinți la capitală — vreau să zic la Ierusalim”.

Să sperăm însă! Omul și îndeosebi Românul așa speră — chiar de zece ani tot așteaptă înfăptuirea profeției: „Viitor de aur țara noastră are”!!!... Așa să fie dar!

Viena, Ianuarie 1930.

BANDU HORĂȚIU.

Căutăm corespondenți harnici în străinătate, la Londra, Berlin, Madrid, Budapesta, Geneva și în toate marile centre europene, cari să țină în curent opinia publică românească cu tot ce se întâmplă în străinătate în legătură cu țara noastră și interesele românești.

Memoriul d-lui Vintilă și atacul contra Regenței.

Dnul V. Brătianu a remis zilele trecute un memoriu Inaltei Regențe în chestiunea voinicilor. D. Vintilă Brătianu e, se'nțelege contra organizării „voinicilor”. Memoriul pentru a fi scos mai mult în relief, partidul liberal îl publică pe pagina întâia a oficiosului său.

Să vedem acum ce cuprinde acest memoriu. O mustrare adresată direct Regenței, care n'a oprit organizarea voinicilor. Dl Vintilă în memoriul său, ia un „ton excesiv” și recurge la amenințări. Dacă Regența nu va lua măsuri, va face apel la țară spune dsa în memoriu.

Deaceea memoriul dlui Vintilă poate fi considerat ca o necuviință față de înalta instituție constituțională. Liberalii nu s'au lăsat de vechea metodă de-a exercita presiuni asupra Coroanei. Amenințau însă indirect. Acum dl Vintilă s'a dus până acolo încât a amenințat direct Coroana. Iată o „caracteristică balcanică” a liberalilor. Liberalii nu-și dau seama de stricta imparțialitate la care e ținută Regența pentru a-și exercita misiunea constituțională. Ei cer ingerințele Regenței în luptele dintre partidele politice „în felul lor de organizare”. Să ia partea unui partid în contra altuia. Să o facă adevărată zoniera unui partid. Partidul liberal orbit de dorința de a governa permanent, nu vede dificultățile ce s'ar isca dacă tentativele lor nu vor fi zădărnice. Ar fi în dauna Coroanei, a Regenței și a partidelor. „Ar fi o primejdie pentru partide căci ne mai a-

vând în Regență un arbitru constituțional deasupra lor, sfâșierile dintre ele ar lua proporții fatale”.

Șeful liberalilor voiește ca Regența „să admită punctul de vedere al dsale în sensul, că organizarea tineretului național-țărănesc înseamnă o a doua armată și constituie un pericol național. Și dacă nu admite acest punct de vedere, șeful liberalilor amenință cu războiul civil. Asta e treabă serioasă din partea unui fost prim-ministru? — zice textual „Lupta”.

Păreră partidului liberal e că „voinicii” împiedecă normala funcționare a rostului obștesc. De ce anticipează liberalii? Au fost până azi alegeri terorizate de voinici? Iată cum se compromit oamenii lipsiți de simțul realităților.

Telurile urmărite de organizațiile de voinici sunt altele nu acelea atribuite de dnul Vintilă Brătianu în memoriu. Organizația tineretului s'a dovedit necesară mai ales în țările agrariene. Organizând țărăimea și dându-i pregătirea necesară pentru a se putea „apăra împotriva oricărei mișcări sociale anarhice, guvernul este convins că aduce un mare serviciu nu numai țărănimii dar întregii țări”.

Acțiunea liberalilor este lipsită de temei și deci fatal va fi infructuoasă. Ceeace fac acum, fac numai din nemulțumirea lor că au neglijat problema așa de importantă a pregătirii tineretului.

L. F. FELIX.

2-2-1930.

Anul Domnului unamienouăsutetreczeci, ziua adouă, a luni a doua, orele două zeci și două, va fi mult așteptatul Bal al „Chemării”.

Femeile și dreptul de vot.

Prin legea administr. adusă de actualul guvern s'a dat drept de vot femeilor și astfel s'a deschis o nouă eră femeii în viața noastră de stat.

E foarte just să se dea drept de vot câtorva categorii de femei. Și iată de ce.

În războiu, bărbații au fost duși pe front. Femeile în lipsa lor s'au îngrijit de gospodărie, avere, de creșterea copiilor, etc., au știut cu un cuvânt să înlocuiască pe bărbați. Astăzi sunt în comune femei cari conduc în-și-le gospodăria. Sunt apoi medicifemei, avocați-femei. Unele femei conduc diferite întreprinderi industriale. De ce aceste gospodine să nu aibă drept la sufragiu universal și un bărbat bețiv și alții incapabili să-și exercite aceste drepturi?

Iată de ce s'a făcut o mare nedreptate socială până la venirea la cârmă a acestui partid.

Guvernul actual când a alcătuit reforma administrativă a fost incredințat că în conducerea treburilor obștești, femeia va aduce mari foloase.

Alegerile comunale și județene se apropie. Cu prilejul acestor alegeri vor trebui să dea dovadă că se știu folosi de dreptul pe care l-au câștigat.

Până acum nu s'au grăbit să se înscrie în listele electorale. Interesul arătat de „sexul frumos” la folosirea unor drepturi politice ce li se acordă pentru prima oră este mediocru.

Nu ne-ar mira faptul acesta, dacă femeilor li s'ar fi dat un drept pe care nu l'au cerut. De câțiva ani însă s'au ridicat glasuri reclamând drept-

turi politice pentru „sexul frumos”. S'au înființat anumite societăți feminine și au luptat pentru intrarea femeii în drepturile cetățenești. Au cerut să fie ridicate din starea de inferioritate politică în care sunt ținute de legile țării.

Partidul național-țărănesc a înțeles legitimitatea drepturilor cerute de femei și a acordat femeilor dreptul de vot la comună și la județ.

Iată însă că acum când au câștigat dreptul de vot, drept pe care îl au femeile aproape în toate țările civilizate, nu-i dau importanța pe care ar trebui să i-o dea.

Dacă nu știu să se folosească de acest drept câștigat să nu mai lupte pentru egalizarea politică a sexelor. Și dacă vor lupta, mă îndoiesc de câștigarea luptei.

Femeile trebuie deci să-și facă datoria față de partidul național-țărănesc care le-a scos din starea de inferioritate politică în care se aflau până în anul trecut, înscriindu-se în listele electorale.

Fiecare femeie să se arate demnă acum după ce s'a făcut primul pas pentru intrarea femeilor în drepturile cetățenești.

Femeile vor aduce un aport de bună chiverniseală în gospodăriile comunale și județene. Să nu uite însă femeile că cel ce le-a deschis drum pentru contribuirea la propășirea intereselor țării este partidul național-țărănesc.

F. L.

Constatarea Comitetului partidului național-țărănesc din Ardeal și Banat (Comitetul de 100)

Azi Duminecă, 19 Ianuarie a. c. s'a întrunit în capitala Ardealului Comitetul partidului național-țărănesc, din Ardeal și Banat.

Tot ce are Ardealul mai reprezentativ sub raport politic s'a adunat azi la Cluj, într-o festivă consfătuire — în care problemele vitale ale Ardealului cași ale țării întregi primesc o amplă discuție.

Intelectualii Ardealului și Banatului, fruntașii românismului din aceste provincii îmbibați de acea înfrățire sufletească și națională de totdeauna, iubitori de patrie și neam — de limbă și de lege — pentru cari au suferit umezeala închisorilor ungurești — se întrunesc azi în metropola Ardealului pentru a-și spune cuvântul în problemele mari ale neamului.

Generația tinăra din Ardeal se bucură de această mare sărbătoare când poate fi alături de părinții ei sufletești și dorește intelectualilor și reprezentanților politici ai Ardealului și Banatului un tradițional: **BINE AȚI VENIT!**

Războinicii.

„Ne dați puterea sau de nu vai și amar” cam așa cearcă liberalii să amenințe Inalta Regentă, țara, înfrânt pe toată lumea. Drul Anghelescu cere sânge, e dornic, a spus-o sus și tare în „fielul” dsale, la Buzău, că în alegerile din Februarie, numai la „Buzău, vor fi douăzeci de morți”!

Amenințarea lor nu ne sperie cătuși de puțin. E supărarea porcarilor pe sat. Cine să-i asculte? Românul știe că votul pe care îl dă e dreptul sfânt al său și știe cum să se folosească de el. Va vota și acum ca în trecut roata. Roata — simbolul refacerii noastre. Alegerile comunale și județene prin importanța lor, de a da o viață nouă administrației și întregului mecanism intern al României, este evenimentul mare, demn de dorit și așteptat de toți cetățenii acestei țări, cari prin aceste alegeri voiesc să contribuie prin voturile lor la organizarea demnă care trebuie să o aibă România.

Zadarnice zvârcoliri și glasuri în pustiu. Spumele care le face drul Anghelescu și „memoriile” pe care dl Vintilă Brătianu le scrie — cu creierul infierbântat și cu sufletul oțelit de amarul opoziției, sunt spasmele pe cari le trăiește muribundul. „Sânge!” „Morți!” Mai încet doctore! Nu uita vorba scripturii că „celce va scoate sabia, de sabia va pieri”.

Și deputatul de Buzău și-a ripostat bine la cuvintele nenorocite pe

care le-ai spus: „...Douăzeci de morți”.

„Cu dta înainte!” a spus deputatul.

Ridică armele! Porneste! Dar dacă vrei război noi îți dăm un sfat, nu uita că noi încă avem ochi buni și dacă-i vorba de război credem că, ne pricepem mai bine la mănuitul armei și al baionetei decât dta! Noi am făcut față pe fronturi furiei teutone — dar dta... pe care front ai luptat? Sau erai la... vatră?

Deaceea las-o mai încet cu amenințările. Știm noi ce vă doare: opoziția și progresul pe care îl face guvernul și ordinea care se simte peste tot locul. Vi-se duce pământul de sub picioare și omul care se îneca de ce nu se acață — iar dvoastre ce v'ati da să fiți azi iarăși „clăditorul” de gimnazii și șeful „ofensivei culturale”? De ce n'ai spune-o pe față?

Iar dl Vintilă — săracul om, a ajuns la bătrânețe nenorocit, își vede opera de carton năruiată și țara încrezătoare în opera acestui guvern și-a uitat... fericitorul.

Haidete, porniți la luptă! Generalul Iliescu e cu voi iar țara — asta e altă chestiune. Voi ați declarat-o sus, că vreți țara — vreți Ardealul dar fără noi!

Sunați alarma — noi vă așteptăm să ne „desrobiți” — dar de data aceasta avem și noi de răspuns!

„CUCU”.

Săptămâna politică.

Chestiunea ce atitudine să ia în alegerile apropiate a format obiectul unei mari frământări în partidul liberal. Dnul Vintilă Brătianu era pentru abținerea totală, ca o consecință a retragerii din parlament din cauza reformei administrative. Partidul liberal a fost însă de altă părere și a învins, așa că în apropiatele alegeri vor fi liste electorale cu semnul partidului și nu liste cetățenești. Dnul Vintilă a fost învins de propriul său partid.

Dumineca trecută a avut loc o ședință politică a partidului țărănesc de sub conducerea drului Lupu. Luptistii au hotărât participarea la alegerile județene. Ei vor lupta în aceste alegeri alături de unele organizații profesionale sau partide politice, însă listele întocmite să poarte semnul partidului țărănesc.

Partidul liberal a ținut la Buzău o întrunire în vederea alegerilor județene. Dnul dr. Anghelescu fost ministru liberal a ținut o cuvântare prin care și-a îndemnat partizanii la luptă. Această luptă trebuie dusă cu toate mijloacele, chiar dacă va duce la turburări. Aceasta este părerea fostului ministru liberal care a declarat categoric că „ne trebuie 20 de morți” cu ajutorul cărora să răstoarne guvernul. Iată noua tactică liberală. Prin violență și morți să dovedească incapacitatea guvernului de a governa. Guvernul însă va și proceda împotriva provocărilor. Să

mai poftască acum liberalii să spună că „voinicii” provoacă scandalul la întruniri politice! Cu întrunirea dela Buzău „țigani” au dovedit contrariul. Și o fac aceasta pentru a putea striga că guvernul nu poate ține ordine în țară, că alegerile n-au fost libere și că în țară există anarhia.

În orașul Brăila s'a ținut o consfătuire între fruntașii liberali de acolo în vederea alegerilor apropiate. S'a decis organizarea unor cete de „bătăuși”. O ceată s'a format în comuna Brăilița de vre-o 50 de persoane. Iar într-o altă comună o ceată de voinicii liberali au bătut grav pe primarul comunei membru al partidului național-țărănesc. Iată cine vor fi provocatorii scandalurilor în alegeri!

Perspectiva unei lungi opoziții a exasperat pe dnul Vintilă Brătianu, care împreună cu partidul său duce o luptă desperată de opoziție. Ei nu se mulțumesc numai cu aceasta, ci cu afirmarea că apropiatele alegeri trebuie să însemne vărsări de sânge. Ei amenință pe toată lumea. Au amenințat Inalta Regentă printr-un memoriu indecent. Un act de indecateră și insolentă nemai pomenită. Gestul dlui Vintilă Brătianu va rămânea însă fără efect. A lămurit însă noua tactică liberală.

— l. i. —

CE NU POATE LIPSI DIN NICI O CASĂ?

DIANA FRANZBRANNTWEIN

Scrisori dela Redacție.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutanhamen.

Circulară către toate morgile din lume. Avem un doctor disperat în țară setos de morți. Nu-i o figură angelească nici vorbă, mai repede am putea spune că-i satanică, dar am vrea să-i împlinim pofta lui mortuară, deci vă rugăm a-i trimite cât de mulți morți, caci vrea să clădească din ei mausoleul

reprezentativ al partidului liberal din România. Extraurgent.

Redactor responsabil:
Dr. A. T. MUREȘAN

CLUJ-NEW-YORK

adică Balul „Chemării” se va ține la
NEW-YORK-ul din Cluj.

Cetățeni, bărbați și femei!

Cu toții participați la alegerile comunale și județene, căci astfel Vă folosiți un drept prin care decideți singuri asupra soartei voastre.

Nimenea să nu lipsească dela datorie, mai ales la orașe, unde minoritarii și minoritățile s'au înscris până la unul în liste, pentru a putea acapara conducerea orașelor noastre!

Guvernul național-țărănesc prin noua lege administrativă a creat posibilitatea de a ne conduce gospodăriile comunale și orașenești prin oamenii pe care îi vrem noi, deci votați cu toții semnul partidului național-țărănesc **roata** care a dus țara întotdeauna la izbândă!

Poșta Redacției

Bandu Horațiu — Viena.

Vă rugăm comunicați-ne urgent adresa. Chestiuni foarte importante.

Cetiți și răspândiți
„CHEMAREA”